

Київський університет імені Бориса Грінченка

Історико-філософський факультет

Кафедра всесвітньої історії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи

О. Б. Жильцов
« 11 » 09 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

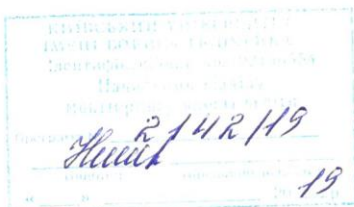
Історичне регіоназнавство. Регіони світу: етнокультурний вимір

для студентів

спеціальності 032 «Історія та археологія»

освітнього рівня другий (магістерський)

освітньої програми 032 «Історія»

Київ 2019

Розробники: доктор історичних наук, професор Саган Галина Василівна, доктор історичних наук, професор Драч Оксана Олександрівна, кандидат історичних наук, доцент Горпинченко Інна Володимирівна.

Викладачі: доктор історичних наук, професор Саган Галина Василівна, доктор історичних наук, професор Драч Оксана Олександрівна, кандидат історичних наук, доцент Горпинченко Інна Володимирівна.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри (циклової комісії) _____

Протокол від ____ . ____ . 2019 р. № ____

Завідувач кафедри _____ (І.В. Срібняк)
(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником освітньої програми _____
(назва освітньої програми)

____ . ____ . 20 ____ р.

Гарант освітньої програми _____ (В.М. Михайловський)
(підпис)

Робочу програму перевірено

____ . ____ . 20 ____ р.

Заступник директора/декана _____ (В.М. Завадський)
(підпис)

Пролонговано:

на 20 __/20__ н.р. _____ (підпис) (_____) (ПІБ), « ____ » ____ 20__ р., протокол № ____

на 20 __/20__ н.р. _____ (підпис) (_____) (ПІБ), « ____ » ____ 20__ р., протокол № ____

на 20 __/20__ н.р. _____ (підпис) (_____) (ПІБ), « ____ » ____ 20__ р., протокол № ____

на 20 __/20__ н.р. _____ (підпис) (_____) (ПІБ), « ____ » ____ 20__ р., протокол № ____

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	Обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	5/150	
Курс	6	
Семестр	11	
Кількість змістових модулів з розподілом:	5	
Обсяг кредитів	5	
Обсяг годин, в тому числі:	150	
Аудиторні	40	
Модульний контроль	10	
Семестровий контроль	30	
Самостійна робота	70	
Форма семестрового контролю	іспит	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу: поглиблене вивчення всесвітньої історії в процесі дослідження еволюції регіонів як багатовимірних просторів, що охоплюють територію континенту, кількох країн чи частину країни.

Завдання:

ЗК 1. Здатність до цілеспрямованого накопичування знання, самостійного пошуку та опрацювання інформації.

ЗК 2. Вміння організовувати творчі колективи з метою розв'язання комплексних міжпредметних проблем.

ЗК 3. Здатність застосовувати набуті знання та навички у практичних ситуаціях, виявляючи ініціативу та підприємливість.

ЗК 4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 5. Здатність взаємодіяти з представниками інших професійних груп гуманітарної сфери.

ЗК 6. Здатність до творчого мислення, яке полягає у схильності до нестандартного вирішення задач, самостійності міркувань та умовиводів.

ФК 4. Здатність брати участь у дискусії з певної наукової проблеми, у різних формах наукової комунікації.

3. Результати навчання за дисципліною

ПРН 10. Здатність пояснювати взаємозв'язки між процесами у минулому та на сучасному етапі, оцінювати альтернативні варіанти інтерпретації основних тенденцій та особливостей історичного розвитку людства у певні історичні періоди.

ПРН 11. Здатність аналізувати взаємозв'язки між позицією професійного історика та пануючими у суспільстві поглядами на минуле.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Розподіл годин між видами робіт						
	Усього	Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	індивідуальні	
Змістовий модуль 1. Етнокультурні особливості Африки							
Тема 1. Історико-етнографічні області Африки	12	2				10	
Тема 2. Етногенез та етнічна історія Африки	16	2	4			10	
Модульний контроль	2						
Разом за змістовим модулем 1	30	4	4			20	
Змістовий модуль 2. Історико-культурні особливості Африки							
Тема 3. Історико-культурні особливості африканських народів	9	2	2			5	
Модульний контроль	2						
Разом за змістовим модулем 2	11	2	2			5	
Змістовий модуль 3. Культурний та етноконфесійний розвиток Латиноамериканського регіону							
Тема 4. Латинська Америка на світовій карті	9	2	2			5	
Тема 5. Етнонаціональна історія країн Латинської Америки	14	2	2			10	
Модульний контроль	2						
Разом за змістовим модулем 3	25	4	4			15	
Змістовий модуль 4. Розвиток сучасних країн Латинської Америки							
Тема 6. Культура сучасних країн Латинської Америки	9	2	2			5	
Тема 7. Етноконфесійний розвиток сучасних країн Латинської Америки	14	2	2			10	
Модульний контроль	2						
Разом за змістовим модулем 4	25	4	4			15	
Змістовий модуль 5.							
Тема 8. Скандинавський регіоналізм: поняття і чинники виокремлення	9	2	2			5	
Тема 9. Країни Скандинавії в другій половині ХХ ст.: соціокультурний розвиток	9	2	2			5	
Тема 10. Країни Скандинавії в умовах розбудови держави загального добробуту: соціально-демографічний і психологічний вимір	9	2	2			5	
Модульний контроль	2						
Разом за змістовим модулем 5	29	6	6			15	
Разом за семестр	120	20	20	10		70	
Семестровий контроль	30						
Усього годин	150	20	20	10		70	

5. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Етнокультурні особливості Африки

Тема 1. Історико-етнографічні області Африки

Роль географічних параметрів в історико-етнографічній регіоналізації Африки. Антропологічна характеристика Африки. Лінгвістична характеристика африканського континенту. Релігійна карта Африки.

Тема 2. Етногенез та етнічна історія Африки

Становлення етнічних спільнот Африки. Вплив колонізації на формування етнічної історії та ментальних особливостей народів Африки. Суть африканського націоналізму.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Історико-культурні особливості Африки

Тема 3. Історико-культурні особливості африканських народів

Культурні особливості Арабської Африки. Культура народів Північно-Східної Африки. Культура народів Західної Тропічної Африки. Центральна, Східна та Південна Африка та їх культурна специфіка.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Культурний та етноконфесійний розвиток Латиноамериканського регіону

Тема 4. Латинська Америка на світовій карті

Великі географічні відкриття. Формування Латиноамериканського регіону. Соціально-економічний розвиток країн Латинської Америки на зламі XX – XXI століть. Країни Латинської Америки в сучасних інтеграційних процесах.

Тема 5. Етнонаціональна історія країн Латинської Америки

Етнічний склад населення Латинської Америки на етапі Середньовіччя та Нового часу. Сучасна етнічна карта країн Латинської Америки. Латиноамериканський регіон крізь призму сучасних міжнаціональних відносин.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. Розвиток сучасних країн Латинської Америки

Тема 6. Культура сучасних країн Латинської Америки

Культурні традиції народів Латинської Америки. Взаємозв'язок національних культур регіону.

Тема 7. Етноконфесійний розвиток сучасних країн Латинської Америки

Конфесійна карта Латиноамериканського континенту. Роль церкви в суспільних процесах країн регіону.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 5.

Тема 8. Скандинавський регіоналізм: поняття і чинники виокремлення.

Вступ до модуля «Країни Скандинавії». Регіоналізм Швеції і Норвегії в роки холодної війни.

Тема 9. Країни Скандинавії в другій половині XX ст.: соціокультурний розвиток.

Чинники виокремлення регіону Скандинавії: підходи науковців.

Тема 10. Країни Скандинавії в умовах розбудови держави загального добробуту: соціально-демографічний і психологічний вимір.

Становлення соціальної держави в скандинавських країнах. Феномен індивідуалізму в сучасному суспільстві Скандинавії. Інститут сім'ї в країнах Скандинавії (на прикладі Швеції). Молодіжна політика в Швеції на сучасному етапі.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

№ з/п	Вид діяльності студента	Макс. кількість балів за одиницю	Змістовний модуль 1		Змістовний модуль 2		Змістовний модуль 3		Змістовний модуль 4		Змістовний модуль 5	
			Кільк. одиниць до розрахунку	Макс. кількість балів за вид	Кільк. одиниць до розрахунку	Макс. кількість балів за вид	Кільк. одиниць до розрахунку	Кільк. одиниць до розрахунку	Кільк. одиниць до розрахунку	Макс. кількість балів за вид	Кільк. одиниць до розрахунку	Макс. кількість балів за вид
1	Відвідування лекцій	1	2	2	1	1	2	2	2	2	3	3
2	Відвідування семінарських занять	1	2	2	2	2	2	2	2	2	3	3
3	Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	1	5	2	10	2	10	3	15
4	Робота на практичних (семінарських) заняттях	10	2	20	2	20	2	20	2	20	3	30
5	Індивідуальне завдання	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	Виконання модульної контрольної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25	1	25
7	Макс. кількість балів за видами поточного контролю (МБ)	306		59		53		59		59		76

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Назва теми	Кількість годин	Бали
Модуль 1.		
Тема 1. Історико-етнографічні області Африки	10	5
Тема 2. Етногенез та етнічна історія Африки	10	5
Разом за змістовим модулем 1	20	10
Модуль 2.		
Тема 3. Історико-культурні особливості африканських народів	5	5
Разом за змістовим модулем 2	5	5
Модуль 3.		
Тема 4. Латинська Америка на світовій карті	5	5
Тема 5. Етнонаціональна історія країн Латинської Америки	10	5
Разом за змістовим модулем 3	15	10
Змістовий модуль 4.		
Тема 6. Культура сучасних країн Латинської Америки	5	5
Тема 7. Етноконфесійний розвиток сучасних країн Латинської Америки	10	5
Разом за змістовим модулем 4	15	10

Змістовий модуль 5.		
Тема 8. Скандинавський регіоналізм: поняття і чинники виокремлення.	5	5
Тема 9. Країни Скандинавії в другій половині ХХ ст.: соціокультурний розвиток.	5	5
Тема 10. Країни Скандинавії в умовах розбудови держави загального добробуту: соціально-демографічний і психологічний вимір.	5	5
Разом за змістовим модулем 5	15	15
Разом за семестр	70	50

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Підсумковий модульний контроль проводиться з метою визначення стану успішності здобувачів вищої освіти за навчальним матеріалом окремих модулів після завершення лекційних і практичних занять.

Форма проведення – письмова, письмово-усна.

Завдання для модульної контрольної роботи та критерії їх оцінювання розробляються лектором. Він проводить і оцінює модульні контрольні роботи.

Тривалість проведення письмового модульного контролю становить 2 академічні години.

Письмові контрольні роботи зберігаються на кафедрі до кінця навчального року.

Результати перевірки письмових контрольних завдань доводяться до відома студентів не пізніше ніж через два робочі дні після їх виконання.

Студент, який не згоден з отриманою за результатами модульного контролю оцінкою, має право подати апеляцію безпосередньо після оголошення оцінки. У цьому випадку завідувач кафедри призначає апеляційну комісію, яка зобов'язана розглянути апеляцію в присутності студента.

Оцінка	Критерії
20 – 25	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей. Глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу.
14 – 19	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі неточності та помилки.
8 – 13	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.
0 – 7	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Семестровий контроль проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового екзамену в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою дисципліни. Форма проведення семестрового контролю – письмова. Зміст і структура екзаменаційних білетів (контрольних завдань), критерії оцінювання визначаються рішенням кафедри та зазначаються у робочій програмі навчальної дисципліни й доводяться до відома студентів на першому занятті.

Рівень знань	Оцінка	Критерії оцінювання відповіді
Відмінний рівень	31 – 40	Відповідь студента: <ul style="list-style-type: none"> - містить повний, розгорнутий, правильний виклад матеріалу з поставленого питання; - демонструє знання основних понять і категорій та взаємозв'язку між ними, вірно розуміння змісту основних теоретичних положень; - вказує на вміння давати змістовний та логічний аналіз матеріалу з поставленого питання; - демонструє знання різних наукових концепцій та підходів щодо певної науково-теоретичної чи науково-практичної проблеми, пов'язаної з поставленим питанням; - здатність робити власні висновки в разі неоднозначності, спірного чи проблемного характеру поставленого питання чи проблеми.
Добрий рівень	21 – 30	Студент дав досить змістовну відповідь на поставлене питання, але відповідь містить наступні недоліки: <ul style="list-style-type: none"> - недостатня повнота, незначні неточності чи прогалини при поясненні того чи іншого аспекту питання; - окремі формулювання є нечіткими; міститься інформація, котра не відноситься до змісту екзаменаційного питання.
Задовільний рівень	11 – 20	Студент дав відповідь на поставлене питання, однак допустив суттєві помилки як змістовного характеру, так і при оформленні відповіді на питання, а саме: <ul style="list-style-type: none"> - відповідь викладена недостатньо аргументовано та/або з порушенням правил логіки при поданні матеріалу; - відповідь не містить аналізу проблемних аспектів поставленого питання, свідчить про недостатню обізнаність з основними науковими теоріями і концепціями, що стосуються відповідного питання; - у роботі багато грубих орфографічних помилок;
Незадовільний рівень	0 – 10	Студент взагалі не відповів на питання, або його відповідь є неправильною, тобто містить грубі змістовні помилки щодо принципових аспектів поставленого питання. Аргументація відсутня взагалі або ж є абсолютно безсистемною чи алогічною.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-98
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

1.

7. Навчально-методична карта дисципліни

Модулі (назви)	Змістовий модуль I (59 балів)		Змістовий модуль II (53 бали)	Змістовий модуль III (59 балів)		Змістовий модуль IV (59 балів)		Змістовий модуль V (76 балів)		
Лекції (теми, бали)	Л.1 (1 бал)	Л.2 (1 бал)	Л.3 (1 бал)	Л.4 (1 бал)	Л.5 (1 бал)	Л.6 (1 бал)	Л.7 (1 бал)	Л.8 (1 бал)	Л.9 (1 бал)	Л.10 (1 бал)
Семінарські заняття	С.з №1 (20 +2)		С.з № 2 (10 +1)	С.з № 3 (10 + 1)	С.з № 4 (10+1)	С.з № 5 (10 +1)	С.з № 6 (10 +1)	С.з № 7 (10 +1)	С.з № 8 (10 +1)	С.з № 9 (10 +1)
СР (бали)	10 балів		5 балів	10 балів		10 балів		15 балів		
Модульн ий	МКР–25		МКР–25	МКР–25		МКР–25		МКР–25		
Підсумковий контроль (вид)	іспит									

8.Рекомендована література

Основна:

1. «Цивілізації Африки южнеє Сахары»: <https://www.livelib.ru/book/1000155656-tsvilizatsii-afriki-yuzhnee-sahary-zh-make>
2. Бундюченко Т. В. Історія культури зарубіжних країн [Текст] : навч.-метод. посіб. для студентів ВНЗ / Т. В. Бундюченко ; Миколаїв. нац. ун-т ім. В. О. Сухомлинського, Навч.-наук. ін-т історії, політології та права. - Миколаїв : Гельветика, 2015. - 311 с.
3. Исаев М. А., Чеканений А. Н., Шишкин В. Н. Политическая система стран Скандинавии и Финляндии. — М., 2000.
4. История Норвегии. — М., 1980.
5. История Швеции. — М., 1974.
6. Кан А. С. История Скандинавских стран (Дания, Норвегия, Швеция). — М., 1980.
7. Мелин Я., Юханссон А. В., Хеденборг С. История Швеции. — М., 2002
8. Тарнас Р. История западного мышления – М.1985.
9. Шнирельман В.А. Возникновение производящего хозяйства. Москва . 1989.
10. Юссила О., Хентила С, Невакиви Ю. Политическая история Финляндии. — М., 1998.
11. Ясперс К. Смысл и постижение истории. Москва. 1990.

Додаткова:

12. Артемова О.Ю. Личность и социальные нормы в раннепервобытной общине. М.,1987.
13. Ведерникова, С.В. Швеция и Европейский союз: процесс приспособления к новым условиям развития интеграции. / С.В. Ведерникова. – М.,2004. – 162с.
14. Гендерная реконструкция политических систем. / под ред.Н.М. Степановой и Е.В. Кочкиной. – Спб.: Алетея, 2004. – 653с.
15. Генінг В.Ф. проблеми формаційної структури первісності // Археологія. 1989 № 2.
16. Генінг В.Ф. Три ступені розвитку продуктивних сил первіснообщинної супер- формації // Археологія . 1989. №3.
17. Гурина, М.В. Особенности развития европейской политики равноправия мужчин и женщин в сфере занятости в 2000-е гг. / М.В. Гурина // Женщина. Общество. Образование./ Женский институт «Энвила»; составитель О.В. Шахаб. – Минск, 2010. – С.534-537.
18. Мисгельд, К. Создавая социальную демократию: Сто лет Социал-демократической рабочей партии Швеции./ К. Мисгельд, - М.: Весь мир, 2001. – 540с.
19. Павленко Ю. В. История мировой цивилизации.К. «Феникс» 2002.
20. Сорокин П. А. Человек. Цивилизация. Общество / Общ. ред., сост. и предисл. А. Ю. Согомонов: Пер. с англ. — М.: Политиздат, 1992. 176 с.
21. Степанова, Н.М. Женщины и политика Западной Европы: на примере скандинавских стран и Великобритании. / Н.М.Степанова; Отв. ред. Ю.С. Оганисян. – М.: ИСПРАН, 2003. – 87 с.
22. Тарантей, В. Вопросы равноправия между мужчинами и женщинами в Швеции. /В. Тарантей // Женщина. Образование. Демократия. / Женский институт «Энвила»; составитель И.Р. Чикалова. – Минск, 1999. – С.126-127.
23. Чикалова, И.Р. Партии и власть в США и Великобритании: гендерная политика в 1970-1990-е годы / И.Р.Чикалова. – Минск: ООО Тесей, 2000. – 287с.